

Bewust iets doen met macht, gelijkwaardigheid en de loonkloof

... en de macht verdelen voor meer gelijkwaardigheid

Inleiding

De titel is misschien wat cryptisch, maar het gaat om iets duidelijk: het creëren van gelijkwaardigheid. En dat kan overal: van de onderbouw in het voortgezet onderwijs tot het volwassen werklevens. Een Zweedse video laat zien dat juist kinderen zich bewust zijn van gelijke rechten. Ze zien dat ze hetzelfde werk doen, en daarvoor ongelijk worden beloond. Hun oplossing is om de beloning zelf eerlijk te verdelen. Als de kinderen het kunnen, dan kan de rest van de wereld het ook. Met behulp van deze lesbrieven kun je met je leerlingen (meer) gelijkwaardigheid creëren aan de hand van het onderwerp: 'De loonkloof dichten'.

In les 1 worden leerlingen zich bewust van gelijkwaardigheid en het creëren van gelijkwaardigheid door het verdelen van de macht. In les 2 wordt ingegaan op de relatie tussen geld en macht, en nemen de leerlingen bewuste beslissingen in het eerlijk verdelen van geld (en dus macht). De lessen kunnen zowel na elkaar als apart van elkaar worden ingezet.

Doelgroep:

VO, MBO, HBO, organisaties

Tijd:

50 - 60 minuten

Nodig:

- ✓ Memoblaadjes
- ✓ Eigen schrijfgerei van de leerlingen
- ✓ Een A4 papier met 'eens' en een A4 papier met 'oneens'

Les 1:

De loonkloof dichten met gelijkwaardigheid

De bedoeling

Tijdens deze les is het de bedoeling dat leerlingen en docent met elkaar in gesprek gaan. Met elkaar bespreek je drie elementen:

1. Macht
2. Gelijkwaardigheid
3. De loonkloof.

In de maatschappij verdienen mannen zonder migratieachtergrond het meest, vrouwen verdienen en dat geldt ook voor mensen met een bi-culturele achtergrond of personen met een beperking. De bedoeling van deze lesbrief is dat leerlingen zich hier meer van bewust worden en zelf nagaan hoe ze hiermee om willen gaan. Dat doen ze door hun eigen conclusie te trekken en vervolgens eigen ideeën aandragen om met de loonkloof, het verdelen van de macht en gelijkwaardigheid om te gaan.

Leerdoelen:

- ✓ De leerling kan in eigen woorden uitdrukken wat gelijkwaardigheid betekent.
- ✓ De leerling kan het aangeven wanneer er sprake is van een ongelijke beloning.
- ✓ De leerling kan eigen ideeën aandragen voor het dichten van de loonkloof en het creëren van meer gelijkwaardigheid.

Activiteiten

Activiteit 1: Gelijkwaardigheid

- ✓ De leerling kan in eigen woorden uitdrukken wat gelijkwaardigheid betekent.

Behandel samen: Wat betekent gelijkwaardigheid voor jou?

- ➔ Schrijf 'gelijkwaardigheid' op het bord. De leerlingen geven in één zin per memoblaadje wat voor hen gelijkwaardigheid is. Ze mogen ook woorden opschrijven die voor de leerlingen met gelijkwaardigheid te maken hebben.
- ➔ Laat de leerlingen in een paar minuten de definitie van gelijkwaardigheid opzoeken. De bron: 'woorden.org' kan daarvoor gebruikt worden.

Behandel samen: Bepaal samen wat de betekenis van gelijkwaardigheid is. Bespreek vervolgens de vragen:

1. Wat vind je van gelijkwaardigheid?
2. Hoe wil jij omgaan met gelijkwaardigheid?
3. Hoe moet de maatschappij omgaan met gelijkwaardigheid?
4. Moeten we zorgen voor meer gelijkwaardigheid?

Activiteit 2: Gelijke beloning

- ✓ De leerling kan het aangeven wanneer er sprake is van een ongelijke beloning.

Bekijk samen: <https://www.welingelichtekringen.nl/samenleving/782861/prachtig-experiment-kinderen-laten-zien-hoe-raar-het-is-dat-vrouwen-minder-verdienen.html>

Zorg voor een leeg lokaal (dus tafels en stoelen aan de kant). Plak aan weerszijden van het lokaal 'eens' en 'oneens' goed zichtbaar aan de muur. Zorg dat de leerlingen in het midden van het lokaal staan.

Lees de volgende stellingen voor. Belangrijk: Dit zijn voorbeelden van stellingen. Pas de stellingen aan volgens de input van de leerlingen.

1. Het is eerlijk dat de jongens in de video meer beloning krijgen dan de meisjes.
2. Kinderen kunnen al heel goed aanvoelen dat iets gelijkwaardig of ongelijkwaardig is.
3. Je moet open kunnen praten over gelijkwaardigheid.
4. Als je de beloning eerlijk verdeelt, is de kans groot dat je een betere band krijgt met elkaar.
5. Het is eerlijk dat de ene persoon meer beloning krijgt dan de andere persoon.
6. Het is eerlijk dat je als persoon vecht voor jouw eigen beloning.
7. Het is eerlijk dat alle beloningen vooraf bepaald zijn.

Laat de leerlingen goed kijken naar elkaar: wie is het eens en wie is het oneens? Geef aan dat iedereen zijn / haar eigen mening mag hebben.

Zorg ervoor dat alle tafels en stoelen weer terug op hun plek komen. Laat de leerlingen plaatsnemen. Voer een klassengesprek aan de hand van de volgende vragen. Belangrijk: Het zijn voorbeeld vragen. Andere vragen, zeker ook van de leerlingen, zijn van harte welkom.

1. Hoe vond je het om deze oefening te doen?
2. Waar gingen de stellingen volgens jou over?
3. Wat heb je om je heen gezien van de groep? Hoeveel leerlingen waren het bij welke stellingen eens en oneens?
4. Wat vond je van de stellingen? Wat viel je op?
5. Is er sprake van ongelijkwaardige behandeling in de video? Kun je het uitleggen?
6. Wat is volgens jou het idee van een eerlijke beloning?
7. Is een eerlijke beloning volgens jou gelijkwaardig?
8. Wanneer is een beloning ongelijkwaardig en wanneer gelijkwaardig?

Activiteit 3: Ideeën voor het dichten van de loonkloof en het creëren van meer gelijkwaardigheid

- ✓ De leerling kan eigen ideeën aandragen voor het dichten van de loonkloof en het creëren van meer gelijkwaardigheid.

Gezamenlijke opdracht in stappen

Stap 1:

Bedenk een beloning: snoep, geld of iets anders. Bedenk ook hoeveel van die beloning er te verdelen is. Het minimum is 4.

Stap 2:

Schrijf zelf je idee op van een ongelijkwaardige beloning. Gebruik daarvoor de personen: Sanne, Indira, Guido en Mo.

Stap 3:

Schrijf nu voor dezelfde personen een gelijkwaardige beloning.

Stap 4:

Bedenk nu zelf andere vormen van een gelijkwaardige beloning.

Stap 5:

Bespreek samen wat je met die ideeën wil doen en hoe je samen kunt zorgen voor (meer) gelijkwaardigheid.

Les 2:

De loonkloof en macht

Leerdoelen:

- ✓ De leerling kan bewust nadenken over het effect van macht op anderen.
- ✓ De leerling kan uitleggen wat het effect is tussen macht en beloning bij vrouwen en bij mannen.
- ✓ De leerling kan uitleggen wat het verschil is tussen het verspreiden van macht over meerdere groepen ten opzichte van macht bij één persoon
- ✓ De leerling kan beslissingen aandragen met betrekking tot de manier waarop geld (en dus macht) eerlijk verdeeld moet worden.

De bedoeling

Tijdens deze les is het de bedoeling dat leerlingen bewust nadenken over macht, en de verdeling van macht. Dat doen de leerlingen aan de hand van geld. Want ze zeggen ook wel: geld is macht. De leerlingen worden zich er bewust van dat wanneer je geld eerlijk verdeelt, dat dat ook de macht eerlijk verdeelt. Daardoor ben je samen sterk.

Activiteiten

Activiteit 1: Macht en gelijkwaardigheid

- ✓ De leerling kan bewust nadenken over het effect van macht op anderen.
- ✓ De leerling kan uitleggen wat het effect is tussen macht en beloning bij vrouwen en bij mannen.

Bekijk wat macht is en wat het met je doet met de volgende video van Clipphanger:

<https://www.youtube.com/watch?v=wH9tuRSuei8>

Bespreek samen de volgende vragen:

1. Wat is macht?
(Juiste antwoord: Macht is de houding van mensen waarbij ze andere mensen kunnen laten doen wat jij wil).
2. Wat wordt bedoeld met ethiek en moraal?
(Juiste antwoord: Het besef van mensen van wat zij zelf voelen wat mag en wat niet mag).
3. Hoe gedragen mensen met macht zich volgens de video?
(Juiste antwoord: Mensen met macht krijgen het 'winnaarseffect': ze denken dat ze alles wat ze doen zelf hebben verdiend, ongeacht wat ze dan doen.)
4. Waar of niet waar volgens de video: Mensen met macht vinden altijd dat ze die macht wel verdiend hebben.
(Juiste antwoord: Waar)
5. Wat vind jij van de video? Ben je het eens of oneens met wat er gezegd wordt?
6. Herken je iets van wat er in de video wordt gezegd? Leg uit.

Onderzoek naar de mening van jongeren

Bekijk nu de video over de mening van jongeren over gelijkwaardigheid in werk en geld verdienen van WeCanNederland: <https://www.youtube.com/watch?v=-l4f8QP27dc>.

Hoe zou jij de volgende vragen beantwoorden? Er is geen goed of fout antwoord, je mag zeggen wat je vindt en denkt.

1. Vind je het belangrijk dat mannen en vrouwen gelijkwaardig zijn in werk? (Of: Vind je het belangrijk dat mannen en vrouwen evenveel verdienen als ze hetzelfde werk doen?)
2. Kunnen jongens en meisjes hetzelfde werk doen?

Wat vind jij?

1. Iemand zegt dat mannen altijd hogerop kunnen komen en dat vrouwen dat ook moeten kunnen. Moeten vrouwen, net als mannen, ook hogerop kunnen komen?
2. Als het over werk tussen mannen en vrouwen gaat, wordt er altijd van de vrouwen verwacht dat ze er iets aan moeten doen.
3. Mannen moeten meer naar hun eigen gedrag en houding kijken en daar iets in veranderen, en niet die verantwoordelijkheid bij vrouwen leggen.

Activiteit 2:

- ✓ De leerling kan uitleggen wat het verschil is tussen het verspreiden van macht over meerdere groepen ten opzichte van macht bij één persoon.

Kijk nog eens naar de eerste video van deze les:

<https://www.youtube.com/watch?v=wH9tuRSuei8>. Hierin wordt verteld wat macht met je doet. Wat wordt daarover in de video gezegd? **Voorbeelden van juiste antwoorden:**

- De persoon loopt ethiek en moraal onder de voet. Of: De persoon trekt zich niets meer aan van andere mensen.
- De persoon loopt meer risico's.
- De persoon wordt gulzig
- De persoon krijgt minder oog voor andere mensen.
- De persoon vindt dat hij / zij de macht wel verdiend zal hebben en vindt andere minderwaardig.
- De persoon denkt overal verstand van te hebben en heeft in elke situatie het hoogste woord.

De macht verdelen

Verdeel de hele groep in vier of vijf subgroepen. Leg uit dat we een oefening gaan doen waarbij een beslissing moet worden genomen. Het verhaal:

Jullie groep moet ervoor zorgen dat jullie een maand lang kunnen wonen, leven en leren. Daarvoor krijgen jullie 100.000 euro. Om goed te kunnen leven moet je aan de volgende categorieën denken:

- gezond eten en drinken
- school (op loopafstand)
- vrije tijd
- kansen creëren.

Hoe verdelen jullie het geld? Wat is eerlijk? Bepaal het samen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de volgende vragen:

1. Heeft iedereen evenveel geld nodig voor alle categorieën?
2. Wanneer is het geld eerlijk verdeeld?
3. Verdeel het geld tussen alle personen in de groep zoals jullie het hebben afgesproken.
4. Hoe hebben jullie gezorgd voor gelijkwaardigheid tijdens deze opdracht?

Bespreek samen:

1. Wat is het verschil tussen de macht van 1 persoon en de macht van de groep?
2. Wat is er nodig om geld eerlijk te verdelen?
3. Probeer uit te leggen hoe het eerlijk verdelen van geld ook het eerlijk verdelen van macht is.
4. Wanneer is macht gelijkwaardig als je het geld verdeelt? Denk aan macht bij 'e'en persoon en macht verdeeld in een groep.

Handige links

1. Zoë Papaikonomou | <https://www.linkedin.com/in/zo%C3%AB-papaikonomou/?originalSubdomain=nl>
2. De loonkloof en Equal pay day <https://www.sophievangool.com/>
3. Woordenboek | <https://woorden.org>
4. Map out | <https://www.mapout.nl>